

AKTIIVÕPPE MEETODITE ROLL PEDAGOOGIDE PROFESSIONAALSES ARENGUS: HÄÄDEMEESTE KESKKOOLI PEDAGOOGIDE NÄITEL

Astrid Rosenberg

Juhendajad: Andrea Annus, MA

Tallinna Ülikool, haridusteaduste instituut

Andragoogika ja täiskasvanuhariduse valdkond

ANNOTATSIOON

Kaasaegses hariduses on pedagoogide professionaalne areng muutunud üha olulisemaks, arvestades pidevalt muutuvaid õpikäsitusi, õppekavasid ja õpilaste vajadusi. Ühe olulise suunana pedagoogilises praktikas on tõusnud esile aktiivõppe meetodite kasutamine, mis võimaldab pedagoogidel lisaks õpilaste kaasatusele täiustada enda õpetamispraktikaid ja seeläbi toetada enda professionaalset arengut.

Seminaritöö eesmärgiks on saada ülevaade Häädemeeste Keskkooli pedagoogide arusaamadest aktiivõppe meetoditest, kasutamisviisidest ja rollist pedagoogide professionaalsele arengule.

Seminaritöö tulemused näitavad, et aktiivõppe meetodid pakuvad õpetajatele võimalusi professionaalseks ja isiklikuks arenguks. Kuigi meetodite rakendamine on aeganõudev ja võib tekitada raskusi, rõhutavad pedagoogid nende rikastavat mõju õppeprotsessile. Seminaritöö tulemused annavad väärtuslikku teavet pedagoogidele ja koolijuhtidele, aidates neil paremini mõista ja täiustada õpetamispraktikaid pedagoogide professionaalsuse arendamiseks.

Võtmesõnad – aktiivõppe meetodid, pedagoogid, professionaalne areng

SISSEJUHATUS

Kaasaegsel haridusmaastikul on üldhariduskoolide pedagoogide professionaalne areng muutunud üha olulisemaks. Pedagoogid seisavad silmitsi pidevalt muutuvate õpikäsituste, õppekavade ja õpilaste vajadustega ning seetõttu on vajalik pidev enesetäiendamine ja uute õppemeetodite rakendamine. Üheks oluliseks suunaks õppemeetodite rakendamisel on aktiivõppe meetodite kasutamine. Kaasaegne õpetaja ei ole tänapäeval enam pelgalt infoallikas, vaid hoopis seoste looja ja väärtushoiakute kujundaja. Tema ülesanne on arendada õppijas kriitilist ja loovat mõtlemist, analüüsioskust, ettevõtlikkust, meeskonnatööd ning kirjaliku ja suulise eneseväljenduse oskust (Haridus- ja Teadusministeerium, 2023). Seega on oluline, et õpetajad ei jääks ainult traditsiooniliste õppemeetodite juurde, vaid leiaksid sobivaid viise, kuidas õppurid saaksid neid oskusi arendada.

Teema valikul lähtus autor oma kogemusest üldhariduskooli pedagoogina ja andragoogika üliõpilasena, märgates, et aktiivõppe meetodid on rakendatavad ka pedagoogina töötades – need meetodid toetavad oluliselt pedagoogide professionaalset arengut. Enne andragoogika õpinguid märkas inimese tunde andes, et aktiivõppe meetodid aitavad õpilastel paremini teemasid mõista. Kolleegide tunde külastades jäi silma õpetajate soov areneda kaasaegseteks pedagoogideks.

Teema on aktuaalne, kuna pedagoogidel on vajadus pidevalt arendada oma oskusi ja õppemeetodeid, et vastata järjest muutuva õpikeskkonna väljakutsetele ning toetada õppijate enesejuhtimisoskuse arengut. Lisaks teema aktuaalsusele on uurimisel ka praktiline väärtus, kuna selle tulemusi saab kasutada pedagoogide professionaalseks arendamiseks. Uurimuse tulemusi kasutatakse kogu Hädameeste Keskkooli pedagoogidele koolituse “Professionaalne eneseareng aktiivõppe meetodite kasutamise kaudu” jaoks. Lisaks võivad uurimuse järeldused pakkuda inspiratsiooni teistele haridustöötajatele ja koolidele, kes soovivad oma õpetamismeetodeid täiustada.

Kvalitatiivse seminaritöö eesmärgiks on tutvuda Hädameeste Keskkooli pedagoogide õpetamispraktikatest, keskendudes aktiivõppemeetoditele ning milline on aktiivõppe meetodite kasutamise roll pedagoogide professionaalsele arengule. Seminaritöö eesmärki aitab täita see, kui avada ja kirjeldada seda, kuidas pedagoogid kasutavad aktiivõppe meetodeid oma igapäevases töös ning mõista nende praktilist rakendust ja pedagoogide enda tõlgendusi aktiivõppe meetoditest, võimaldades süvitsi mõista aktiivõppe meetodite kasutamise praktilisi aspekte ja nende rolli pedagoogide professionaalsele arengule.

Seminaritöö tulemused annavad väärtuslikku teavet kooli juhtkonnale, pedagoogidele ja teistele haridustöötajatele, aidates neil paremini mõista, kuidas rikastada õpetamisprotsessi ja kohandada meetodeid vastavalt vajadustele. Lisaks annab uurimus panuse täiskasvanuhariduse valdkonna teadmistesse, pakkudes uusi ideid, lähenemisviise ning võimalusi professionaalseks enesearenguks. Seminaritöö tulemused võimaldavad paremini mõista, kuidas aktiivõppe meetodid saavad toetada üldhariduskoolide pedagoogide professionaalset arengut ning millised on väljakutsed ja võimalused nende rakendamisel.

Lähtuvalt seminaritöö eesmärgist on uurimisküsimused järgmised:

1. Kuidas rakendavad Häädemeeste Keskkooli pedagoogid aktiivõppe meetodeid oma igapäevases õpetamispraktikas?
2. Millised on pedagoogide hoiakud, kogemused ja väljakutsed selles protsessis?
3. Milline on aktiivõppe meetodite kasutamise roll Häädemeeste Keskkooli pedagoogide professionaalses arengus?

AKTIIVÕPPE KONTSEPTSIOON JA SELLE KASUTAMINE ÕPETAJATÖÖS

Aktiivõpet (*active learning*) tuntakse Eestis juba 1990. aastatest ning seda mõistetakse kui tegevuse ja kogemuse kaudu õppimist. Bonwell ja Eison (1991) on öelnud, et aktiivõppes julgustatakse õppijat ise otsima, mõtlema, uurima, katsetama, avastama, mis aitab neil avardada oma vaatevälja. Aktiivne osalemine õppeprotsessis aitab õppijatel õpitavat mõtestada ning seostada omandatud teadmisi tegelikkusega. Samuti ei tähenda aktiivõppe tingimata füüsilist aktiivsust nagu ringiliikumist või kohavahetust, vaid pigem vaimset ärksust ja kaasamõtlemist (Baum-Valgma & Šmõreitšik, 2010).

Aktiivõppe põhimõtete mõistmine ja nende kasutamine klassiruumis on õpetajale võtmetähtsusega, kuna see loob keskkonna, mis soodustab õpilase aktiivset osalemist ja sügavat õppimist. Piret Luik on toonud esile, et aktiivõppe tõhusaks rakendamiseks on õpetajal vaja omada teatud omadusi nagu uudishimu, tegutsemisvabadus, loovus ja originaalsus, iseseisev ja kriitiline mõtlemine ning koostöövalmidus (Luik, kuupäev puudub, viidanud Baum-Valgma & Šmõreitšik, 2010). Need omadused on õpetaja professionaalse arengu lahutamatud osad, aidates tal pidevalt täiustada oma õpetamispraktikaid ja luua toetavaid tingimusi õpilaste jaoks.

Õpetaja professionaalne areng hõlmab endas pidevat õppimist ja oma õpetamispraktika täiustamist, sealhulgas aktiivõppe meetodite integreerimist oma

igapäevasesse tööprotsessi. Mehisto (2023) on rõhutanud, et aktiivõppe meetodite kasutamine STEM¹-õppes annab selgeid eeliseid loengupõhise õppe ees, kuna see soodustab tudengite sügavamat õppimist. Näiteks on loengu sees esitatavad küsimused, materjalide iseseisev lugemine ja esitlemine, katsed ning tekstide kriitiline analüüs kõik aktiivõppe meetodite näited, mis aitavad õpilastel teadmisi paremini omandada.

Oluline on märkida, et Mehisto (2023) uuringu kohaselt ei sõltu aktiivõppe meetodite edukus ainult õpetaja kogemustest – isegi vähem kogenud õpetajad võivad saavutada aktiivõpet rakendades paremaid tulemusi. Aktiivõppe meetodite kasutamine on viinud eksamil läbikukkujate arvu vähendamiseni kuni 50 protsendi võrra, mis tõestab, et aktiivõpe on tõhus vahend õppimise kvaliteedi ja õpitulemuste parandamiseks.

Aktiivõppe meetodite kasutamine õpetajatöös on oluline samm mitte ainult õpilaste õpitulemuste parandamisel, vaid ka õpetaja professionaalse arengu toetamisel. See nõuab õpetajalt pidevat enesetäiendamist ja valmisolekut katsetada uusi õpetamisviise, mis võivad algul tunduda keerulised, kui toovad pikas perspektiivis olulisi eeliseid nii õpetajatele kui ka õpilastele (Bonwell & Eison, 1991).

PEDAGOOGIDE PROFESSIONAALNE ARENG JA AKTIIVÕPPE MEETODITE ROLL SELLES

Viimastel aastakümnetel on kasvatusteaduslikes uuringutes püütud nõ hea õpetaja saladust otsida mitte õpetaja välisest käitumisest, vaid silma eest varjatud alast – õpetaja mõtlemisest, tema veendumustest, hoiakutest ja tõekspidamistest. Krull (2000) on väitnud, et ainult õpetaja head erialased ja pedagoogilised-praktilised oskused ei tee teda veel nõ heaks õpetajaks. Oluline on ka õpetaja usk enda õpetamisoskusesse ning õpilaste õpivõimesse. Mitmed uurijad, nagu Pajares (1992) ja Kagan (1992) on tõestanud, et õpetamine ja õppimine hõlmab ka emotsioonidega seotud komponente. Võrreldes tehniliste või intellektuaalsete omadustega on õpetaja mõtted, veendumused, uskumused ja hoiakud tihtipeale märkamatud ning väliselt kontrollimatud, kuid need mängivad olulist rolli õpetaja identiteedi kujunemises ning seega õpetaja professionaalses arengus (Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutuse Innovatsioonikeskus, kuupäev puudub).

Õpetaja professionaalne identiteet kujuneb dialoogis indiviidi ja sotsiokultuurilise keskkonna vahel, mille käigus omandatakse sotsiaalse ja professionaalse rolliga seotud

¹ STEM (*science, technology, engineering, and mathematics*) ehk **Loodus- ja täppisteadused ning tehnoloogia**

ootused ning kujuneb isiklik professionaalne mina-tunnetus, näiteks õpetajana tajutav enesekuvand (Krull et al., 2013). Samuti on õpetaja professionaalses elus vahet tehtud professionalismil ja professionaalsusel. Professionalism viitab õpetaja kutse staatusele ühiskonnas, samas kui professionaalsus seondub õpetaja individuaalsete teadmiste, oskuste ja praktikaga (Krull et al., 2013).

Uuringud on näidanud, et õpetajate veendumused ja hoiakud mõjutavad otseselt nende pedagoogilisi valikuid ja praktikaid (Fives & Buehl, 2012). Aktiivõppe meetodite rakendamine klassiruumis on üks võtmetegur, mis aitab õpetajal täita oma professionaalset rolli ja toetada õpilaste süvitsi õppimist (Mayer, 2003). Õpetaja ülesanne on luua klassiruumis selline õppijakeskne lähenemine tähendab õpetajapoolseid tegevusi, mis julgustavad õpilasi osalema, arutlema ja oma arvamust väljendama, pakkudes neile võrdse suhtlemispartneri roll (Krull et al., 2013; Lambert & McCombs, 1998).

Kuna õpetaja uskumused ja arusaamad õppimise olemusest ja õpetamise eesmärkidest mõjutavad tema pedagoogilist tegevust (Krull et al., 2013), võib professionaalse identiteedi ja aktiivõppe meetodite vaheliste seose uurimine anda sügavama ülevaate õpetaja arengust. Professionaalne areng hõlmab mitte ainult uute oskuste ja teadmiste omandamist, vaid ka reflekteerimist oma õpetamispraktikate üle, mis aitab õpetajal luua tähendusrikkaid ja tõhusaid õppimise keskkondi (Leuhin & Kärberg, 2005). Aktiivõppe meetodid toetavad õpetajat, aidates esile tuua ja arendada pedagoogide professionaalsust.

METOODIKA, UURIMUSE KORRALDUS JA VALIM

Seminaritöös kasutasin uurimisinstrumente, milleks olid intervjuu ja fookusrühmaintervjuu. Viisin läbi poolstruktureeritud intervjuu, mis sisaldas 11 avatud küsimust nelja erineva teema kohta (vt Lisa2), mis võimaldasid välja selgitada pedagoogide hoiakud, kogemused, arusaamad ja praktilised näited aktiivõppe meetodite kasutamisel ning väljakutsed aktiivõppe meetodite rakendamisel. Samuti selgus, milline on aktiivõppe meetodite kasutamise roll pedagoogide professionaalses arengus. Katseintervjuu viisin läbi 2024. aasta märtsikuus ühe pedagoogiga, kust selgus, et muudatusi seminaritöö instrumendile ei ole vaja teha. Intervjuud viisin läbi 2024. aasta augusti- ja septembrikuus Häädemeeste Keskkooli ruumides. Intervjuud salvestasin enda telefoni Voice Memos rakenduse abil ning intervjuud kestsid 8 - 26 minutit, kokku viisin läbi 6 intervjuud. Salvestusi hoiustasin Google Drive keskkonnas ning salvestiste laadimisel anonümiseerisin intervjuude pealkirjad tähistega "O1"- "O6" ehk

osaleja1 - osaleja6. Seejärel muutsin tekstiks.ee keskkonna abil helifailid tekstideks (Olev & Alumäe, 2022).

Rühmaintervjuud nimetatakse ka fookusgrupi intervjuudeks. Fookusgrupi intervjuu viiakse läbi väikese rühma inimestega mingil konkreetsel teemal. Fookusgrupiintervjuul uuritakse seisukohtade moodustumist grupi kontekstis (Laherand, 2008). Fookusgrupiintervjuu toimus 27. augustil 2024 Häädemeeste Keskkooli ruumis. Osaleda said kõik soovijad, kes Häädemeeste Keskkoolis pedagoogidena töötavad õppeaastatel 2023/24 ja 2024/25. Kokku osales 13 Häädemeeste Keskkooli pedagoogi.

Fookusgrupiintervjuu eesmärgiks oli tutvuda Häädemeeste Keskkooli pedagoogide seisukohtadest ja kogemustest järgmistel teemadel:

- 1) aktiivõppe meetodite kasutamise roll Häädemeeste Keskkooli pedagoogide professionaalses arengus;
- 2) mida kujutab endast pedagoogide professionaalne areng Häädemeeste Keskkooli pedagoogide jaoks;
- 3) millised on Häädemeeste Keskkooli pedagoogide hoiakud, kogemused ja väljakutsed aktiivõppe meetodite rakendamisel;
- 4) kuidas Häädemeeste Keskkooli pedagoogid rakendavad aktiivõppe meetodeid oma igapäevases õpetamispraktikas.

Fookusgrupiintervjuu töötoas kasutasin eeskujuna samuti aktiivõppe meetodeid. Esimesele uurimisküsimusele “Kuidas rakendavad Häädemeeste Keskkooli pedagoogid aktiivõppe meetodeid oma igapäevases õpetamispraktikas?” leidsin vastused rühmaarutelude abil – moodustati mugavusgrupid, kus arutleti etteantud teema üle, pandi mõtted märkmepaberile kirja ja toodi mõtted ühisesse ruumi. Märkmepaberid koos tekkinud mõtetega kogusin pärast rühmaarutelu enda kätte.

Teisele uurimisküsimusele “Millised on Häädemeeste Keskkooli pedagoogide hoiakud, kogemused ja väljakutsed selles protsessis?” kirjutati samuti rühmaarutelu tulemusena märkmepaberile pedagoogide arvamused ning hiljem toodi kokku ühisele tahvlipaberile, mis oli ära jaotatud kolmeks osaks: hoiakud, kogemused ja väljakutsed.

Kolmandale uurimisküsimusele “Milline on aktiivõppe meetodite kasutamise roll Häädemeeste Keskkooli pedagoogide professionaalses arengus?” leidsime vastused läbi vaikiva arutelu meetodi, kus esmalt panid õpetajad ühisele tahvlipaberile kirja mõtted, mis neil endil tekkisid ning hiljem lisati uuesti üle lugedes veel mõtteid paberile. Vaikiv arutelu

lõppes kõlava aruteluga, kus arutati pedagoogide professionaalse arengu teemal. Nii fookusgrupi- kui ka üks-ühele intervjuu küsimused on leiatavad tabelist 2 (vt Lisa3).

Uurimismeetodina kasutan kvalitatiivset lähenemist, sh pedagoogidega individuaalsete intervjuude läbiviimist ja fookusgruupiintervjuud. Intervjuud võimaldavad sügavuti uurida pedagoogide hoiakuid, kogemusi ja arusaamu aktiivõppe meetodite rakendamisest, samuti nende rolli pedagoogide professionaalses arengus. Fookusgruupiintervjuud aitavad osalejatel üheskoos mõtestada pedagoogide professionaalset arengut ja nende hoiakuid, kogemusi ja arusaamu aktiivõppe meetodite rollist pedagoogide professionaalses arengus.

Valimi moodustamisel lähtusin sellest, et kogutav informatsioon oleks mitmekülgne, st valisin pedagooge erinevate õppeainete ja kogemustega, et saada mitmekesine ülevaade aktiivõppe meetodite kasutamisest erinevates kontekstides. Valimi moodustamisel lähtusin järgmistest põhimõtetest (vt Lisa1 tabel 1):

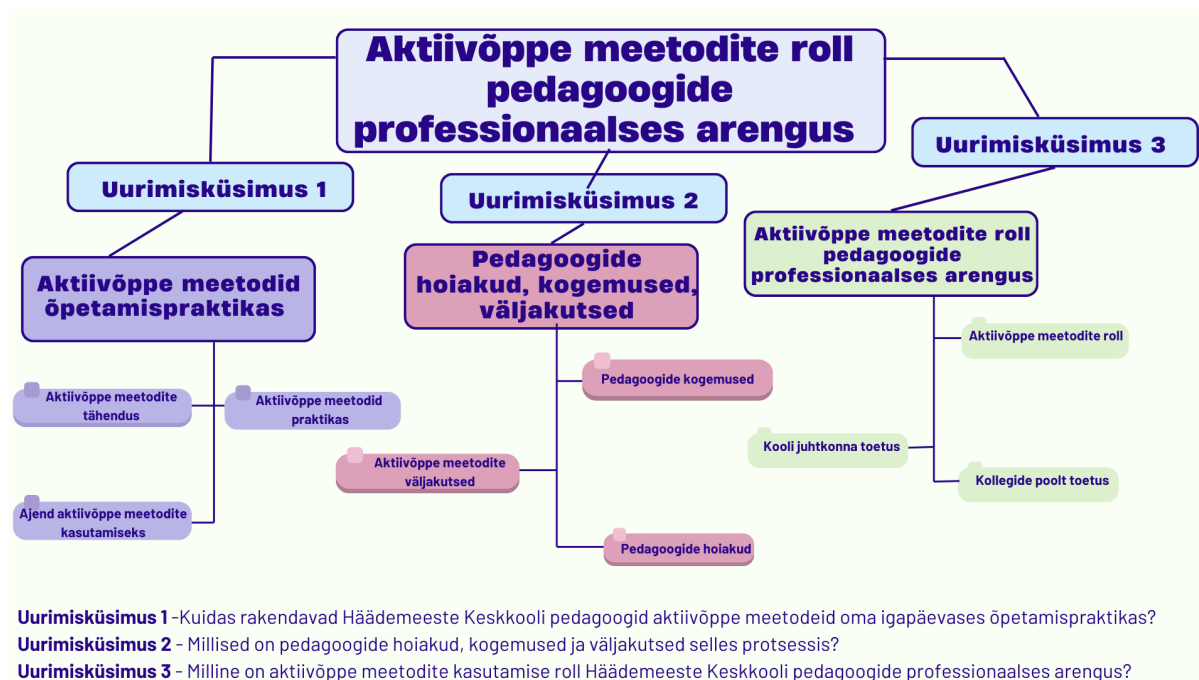
1. Mitmekesisus ja esinduslikkus - valisin erinevate õppeainete ja kogemustega pedagooge, et saada mitmekesine ülevaade aktiivõppe meetodite kasutamisest erinevates kontekstides.
2. Huvi - valisin pedagooge, kes on aktiivõppe meetodite rakendamisel silma paistnud või kellel on selles valdkonnas väljakutseid, et saada mitmekülgne arusaam aktiivõppe meetodite rakendamisest.

Valim seatud kriteeriumite alusel intervjuueeritavate leidmiseks moodustati selektiivse ja mugavusvalimi alusel. Selektiivse või ka sihipärase valimi puhul valib uurija ise välja eelnevalt paika pandud valimi kriteeriumitest ja uurimise eesmärgist lähtuvalt tüüpilise valimi esindaja (Kalmus, 2015). Osad sobivate tunnustega intervjuueeritavad sain pöördudes intervjuu sooviga otse õpetaja poole, selliselt leidsin uuringusse 7 õpetajat ning 8 õpetajat leidsin läbi e-õppekeskkonna kooli õpetajaskonnale kirjutades.

Esmalt otsisin välja printitud intervjuudest koode ise – värvide abil markeerides. Koodide täiendavaks leidmiseks kasutasin tehisintellekti ChatGPT 4.0 versiooni (OpenAI, 2024). Selleks sisestasin tehisintellekti anonümiseeritud intervjuud ning andsin käsu otsida enim esinenud koodid välja. Sellele eelnes käsitsi paberil koodide leidmine, et saaksin tehisintellekti abil võrrelda, kas mõni oluline kood jäi mul märkamata. Pärast koodide leidmist valisin välja sellised koodid, mis olid intervjuu vastustega kooskõlas.

TULEMUSED JA ANALÜÜS

Uurimistulemused esitan vastavalt uurimisküsimustele kategooriate kaudu (vt joonis 1).

Joonis 1. Aktiivõppe meetodite roll pedagoogide professionaalses arengus kategooriad

Kolmest uurimisküsimusest moodustub kolm eraldi peatükki. Kolme peatüki alakategooriateks on aktiivõppe meetodite tähendus, aktiivõppe meetodid praktikas, ajend aktiivõppe meetodite kasutamiseks; pedagoogide hoiakud, kogemused ja väljakutsed; aktiivõppe meetodite roll pedagoogide professionaalses arengus, kooli juhtkonna ja kolleegide toetus. Tulemusi illustreerin näidetega intervjuudest, mis on välja toodud kaldkirjas ja millele järgneb intervjuueeritava kood ja fookusgruupiintervjuu töötoa kokkuvõtetega. Lühend O tähendab osalejat ning sellele lisatud number näitab intervjuueerimise järjekorda (O1 = osaleja 1). Tsitaadist eemaldatud sõnu või fraase tähistan mõttepunktidega (/.../). Intervjuueeritavate öeldu mõistmise lihtsustamiseks olen tekstilõike vähesel määral toimetanud, kuid seda ilma intervjuueeritava mõtet muutmata.

Aktiivõppe meetodid igapäevatoos

Aktiivõppe meetodite defineerimine pedagoogide poolt keskendub eelkõige õpilaste aktiivsele kaasamisele ja õppimise mõtestamisele (näide 3), mis aitab saavutada sügavamat teadmiste omandamist. Aktiivõppe meetodite keskmes on õpilase aktiivne roll õppeprotsessis (näide 1, 2).

- (1) *Õpilane on aktiivne õppimise käigus, ta ei kuula passiivselt, ei tee mis kästakse, vaid ta saab mingisuguse suuna, juhendi või mingisuguse innustuse, siis ta tegutseb. (O2)*
- (2) *Aktiivõppe tähendab õpilaste aktiivset osalemist õppeprotsessis, mis aitab õpilastel õpitavat mõtestada ja seostada. (O7)*

Aktiivõppe suunab õpilasi iseseisvalt uurima, otsima ja avastama, muutes nad passiivsetest kuulajatest aktiivseteks osalejateks. O4 rõhutab, et aktiivõppe arendab õpilaste iseseisvust ja nutikust, pakkudes neile võimalust lahendada ülesandeid ilma pideva õpetaja sekkumiseta (näide 3). O2 arvates, kui õpilased kogevad ja praktiseerivad õppesisu, kinnistub see paremini (näide 4).

- (3) *Kõik see, mis /.../ tekitab neis huvi ja nad tahavad kõike teada saada ja nad tegevuste kaudu saavad teada, mitte mina ei sööda neile ette seda /.../ mis neil nagu teada on vaja, vaid pigem see, et nad ise otsivad, ise uurivad selliselt. (O4)*
- (4) *Kui õpilane on ise läbi kogenud või teinud, /.../ see võtab ilmselt kauem aega, aga see kinnistub paremini. (O2)*

Aktiivõppe sisaldab pedagoogide arusaamades mitmekesiseid tegevusi, mis ulatuvad traditsioonilisest õpikutööst kaugemale (näide 5), pakkudes võimalusi füüsiliseks kaasamiseks ja praktilisteks ülesanneteks (näide 6). Osalejate sõnul on aktiivõppe oluliseks osaks diskussioonid, kaasamõtlemine ja arutelud, mis toetavad õpilaste mõtlemisoscuse arengut. Tähtis on ka ülesannete kohandamine vastavalt õpilaste individuaalsetele võimetele, et õppimine oleks tõhus ja jõukohane (näide 6).

- (5) *Kõik erinevad võtted, /.../ tegevused väljaspool õpikut. (O5)*
- (6) *Tegutsemine, kaasamõtlemine, diskuteerimine, koos arutlemine, samas ka individualiseerimine - igaihele võimetekohased ülesanded. (O6)*

Õpetajate kogemuses aktiivõppe äratav õpilastes huvi ja õppimissoovi, pakkudes võimalusi teadmiste praktiliseks omandamiseks (näide 7). Mitmekesised meetodid hoiavad õpilased kaasatuna ja aitavad ennetada õpiväsimust (näide 8).

- (7) *See tekitab neis huvi ja nad tahavad kõike teada saada läbi tegevuste. (O4)*

(8) Aktiivõppe meetod ongi selline meetod, mis natukene ergutab õpilasi lisaks sellele tavategevustele nagu /.../ lihtsalt lugemine, kirjutamine. (O5)

Häädemeeste Keskkooli pedagoogid defineerivad aktiivõpet kui õpilaste aktiivset osalemist tundides, iseseisvat ja mõtestatud õppimist, pakkudes selleks praktilisi tegevusi, mis hoiavad õpilasi motiveerituna ja kaasatuna.

Aktiivõppe meetodid praktikas

Fookusgruupiintervjuust selgus, et õpetajad rakendavad aktiivõppemeetodeid mitmekülgsest oma igapäevases õpetamispraktikas. Neid meetodeid kasutatakse tunni häälestuseks, õppimise, kordamise ja teadmiste kinnistamise eesmärgil, samuti tunni mitmekesistamiseks ja meeleolu loomiseks. Lisaks aitavad aktiivõppemeetodid murda rutiini, ergutada loovust, motiveerida õpilasi ja võimaldada tegevuste vaheldumist. Õpetajad märkisid, et need meetodid muudavad tunni huvitavamaks ja aktiveerivad õpilasi, suunates neid mõtlema, arutlema ning tegema koostööd. Samuti kasutatakse aktiivõppemeetodeid refleksiooniks ja tunni rikastamiseks.

Intervjuudest selgus, et aktiivõppe meetodite kasutamine varieerub vastavalt õppeainele ja teemale, kuid pedagoogid eelistavad meetodeid, mis toetavad õpilaste aktiivset osalust, praktilisi ülesandeid ja koostööd. Mängulised, liikumispõhised ja interaktiivsed meetodid on populaarsed, sest need hoiavad õpilasi kaasatuna ja pakuvad vaheldust tavapärastele õppetundidele. Digitaalsed tööriistad aitavad luua interaktiivse õpikeskkonna, võimaldades kiiret tagasisidet ja huvitavaid õppematerjale. O2 kasutab palju mängulisi lahendusi vastavalt teemale, mis teevad õppimise lõbusamaks ja elavamaks (näide 9). O1 kasutab QR-koodidega liikumismänge, seda eriti kehalise aktiivsuse teemade juures (näide 10). O4 arvates on tema tundides tavaliselt kasutusel sageli liikumismängud, seda eriti kordamistundides (näide 11).

(9) Püüan mängida nendega mänguliselt, mängulised lahendused on toredad. Ma lähen ikkagi teemasid mööda ja mõtlen, kas sellega saaks midagi sellist teha. (O2)

(10) QR-koodidega liikumismäng meeldis õpilastele väga /.../ seal liikumise ja kehalise aktiivsuse teema juures. (O1)

(11) Kui on ikkagi võimalik, siis jälle liiguvad, et mingisugune ülesanne on, kus on vaja liikuda. Kordamistundi on alati kergem teha liikumisega. (O4)

Analüüsist selgus, et aktiivõppe meetodid hõlmavad rühma- ja paaristöid, projektitööd, mõistekaartide loomist jt praktilisi ülesandeid (näide 12). Õppimist rikastatakse esitlustega, õuesõppe ja tegevustega erinevates keskkondades, mis muudavad õppeprotsessi

vaheldusrikkaks ja kaasahaaravaks (näide 13). O7 tõi esile rühmatöö (nt toiduvalmistamisel), mõistekaartide loomise, projektitööd. O4 on samuti toonud esile rühmatöö ja paaristööd mitmesuguste teemade õpetamisel. Samuti muudab O4 õppimise vaheldusrikkaks õuesõppega ja praktiliste ülesannetega (näide 13). O1 arvates on rühma- ja paaristööd tavapärased, eriti esitlustega seotud ülesannetes, ta laseb õpilastel luua esitlusi ja töötada praktiliste ülesannetega erinevates keskkondades (näide 14).

(12) *Projektitöö (oma eseme kavandamine, erinevate etappide läbimine, õigeks ajaks valmistamine), õppekäik (muuseumide, erinevate ettevõtete külastamine), info otsimine (distsantsõppe päevadel), mõistekaart (uue teema alustamisel), rühmatöö (kodunduses toiduvalmistamine), jne. (O7)*

(13) *Kõik need rühmatööd, paaristööd, mängud. Õuesõpe kindlasti /.../ mulle endale meeldib õues olla. (O4)*

(14) *Kasutan tihti paaristööd ja rühmatööd ning mul on QR-koodi mäng /.../ ja teemat kordavad kuldvillakud. Mul on olnud erinevaid ülesandeid, kus õpilased ise on pidanud tegema esitlusi erinevates keskkondades. (O1)*

Häädemeeste Keskkooli pedagoogide seas kasutatakse aktiivõppes mitmekesiseid digitaalsete võimalusi – interaktiivsed lahendusi, esitluskeskkondi ja õppevideosid, mis pakuvad interaktiivsust ja kiiret tagasisidet, toetades nii õpetaja kui ka õpilase õppeprotsessi. O1 kasutab mitmesuguseid interaktiivseid keskkondi (nt Learning Apps, Tasku Tark) ja erinevaid esitluskeskkondi (QR-koodid, kujundusprogrammid) (näide 15). O6 arvates on digitaalsete keskkondade juures suureks plussiks see, et õpilane ja õpetaja saavad kiire ja põhjaliku tagasiside (näide 16). O1 ja O5 kasutavad õppes ka palju õppevideosid.

(15) *Olenevalt teemast saame vaadata õppevideoid või selliseid lühifilme /.../. (O1)*

(16) *Kiirema ja põhjalikuma tagasiside saamiseks (sai selgeks või ei saanud) – testid Learning Apps`is, Tasku Targas ja teistes keskkondades. (O6)*

Häädemeeste Keskkooli õpetajate arvates rikastavad aktiivõppe meetodid õppeprotsessi, pakkudes võimalusi õpilaste aktiivseks kaasamiseks, näiteks rühmatööde, liikumismängude ja projektitööde kaudu, arendades õpilastes loovust ja koostööoskusi.

Ajend aktiivõppe meetodite kasutamiseks

Aktiivõppe rakendamise peamiseks ajendiks on pedagoogide kogemuses õpilaste huvi ja kaasatuse suurendamine. O6 arvates on ajendiks õpilastes ainealase huvi äratamine ja õppimise muutmine mitmekülgsemaks ja põnevamaks (näide 17). O1 arvates on ajendiks samuti õpilaste huvi ja kaasamise suurendamine (näide 18). Kui õpilased saavad erinevaid meetodeid kasutades teemasid omandada, on nad rohkem kaasatud ja distsiplineeritud.

(17) *Õpilastes ainealase huvi äratamine, õppimise muutmine mitmekülgsemaks ja põnevamaks, kiirema ja põhjalikuma tagasiside saamine (sai selgeks või ei saanud - testid Learning Apps`is, Tasku Targas ja teistes keskkondades). (O6)*

(18) *Sellises õppeprotsessis jõuavad teemad õpilasteni paremini kohale, kui sa kasutad erinevaid viise. /.../ nende meetodite kasutamine mõjub paremini ka tunni distsipliinile. (O1)*

Aktiivõppe meetodid muudavad õpetaja jaoks õpetamise huvitavamaks ja mitmekülgsemaks, pakkudes võimalusi rutiini vältimiseks ja uute lähenemisviiside leidmiseks. O1 arvates muutis aktiivõppe meetodite kasutamine õpetamise huvitavamaks ka õpetajale endale (näide 19). O2 tõi esile selle, et õpetamine peaks olema vaheldusrikas, et mitte rutiinseks muutuda (näide 20).

(19) *Kasutan aktiivõppe meetodeid, et endal oleks huvitavam, et lastel oleks huvitavam. (O1)*

(20) *Ma arvan, et see hoiab nagu elavana, siis on nagu iga tund on endale ka huvitav ja mulle ei meeldi teha tööd, mis ei ole mulle huvitav. (O2)*

Digivahendite kasutamine soodustab kiiret ja põhjalikku tagasisidet, samal ajal arendades õpilaste iseseisvat mõtlemist ja probleemide lahendamise oskust. O6 arvates saab aktiivõppes kiire ja põhjaliku tagasiside õpitulemustele, kasutades selleks erinevaid digivahendeid (näide 21). O4 arvates õpilased omandavad teadmisi paremini, kui nad peavad ise lahendusi leidma, mitte ainult õpetajalt vastuseid küsima (näide 22).

(21) *Ülesannete lahendamisel digikeskkonnas saab õpilane kohe kiire tagasiside - mis läks õigesti ja mis valesti ning õpib tehtud vigadest. (O6)*

(22) */.../ õpilased tegevuste kaudu saavad teada, /.../ mitte mina ei sööda neile ette seda, mis neil teada on vaja, vaid pigem see, et nad ise otsivad, ise uurivad. (O4)*

Mõne pedagoogi puhul on ajendiks tema enda isiklik kogemus näiteks O4 lähtudes lapsepõlve kogemusest mõistis, et iseseisvalt ülesannete ja probleemide lahendamine õpetas palju rohkem (näide 23). O3 tõi esile 90ndate kogemuse, kus sel ajal oli aktiivõpe uus

lähenemine, mis eristus traditsioonilisest õpetamisest ja andis rohkem võimalusi õpilaste kaasamiseks (näide 24).

(23) *Tuli meelde oma kooliaeg ja seal õpetaja andis ülesande ja sa pidid ise nutikas olema ja lahendama seda selliselt, et ei olnud võimalus sul õpetajalt küsida. /.../. Ma arvan, et see oli üks asi, mis ma avastasin, et lapsed tegelikult siis omandavad teadmisi ja oskusi paremini. (O4)*

(24) *Õpetajana alustades 90ndate alguses mulle näis, et aktiivõppe meetodeid väga ei kasutatud. Ühesõnaga, see oli selline võib-olla uuem asi, aga ma mäletan, et hakkasin kasutama neid, sest see andis selles aines paremaid võimalusi õpilaste kaasamiseks. (O3)*

Häädemeeste Keskkooli pedagooge ajendas aktiivõppe meetodeid kasutama soov suurendada õpilaste huvi ja kaasatust, pakkuda tundides õpilastele kiiret tagasisidet ning rikastada enda õpetamisviise, toetudes selles isiklikele kogemustele.

Pedagoogide hoiakud, kogemused ja väljakutsed

Fookusgrupiintervjuust selgus, et õpetajate hoiakud aktiivõppe meetodite kasutamisel on üldiselt positiivsed, rõhutades meetodite vajaduspõhist rakendamist ja mõõdukust. Nad peavad oluliseks pidevat uute meetodite ja võimaluste leidmist ning kasutamist. Väljakutsetena tõid õpetajad esile aja- ja digivahendite puuduse, samuti internetiühendusega seotud probleemid. Suure väljakutsena nimetati on ka madalama õpiedukusega õpilaste motiveerimine grupitöös ning juhtumid, kus õpilased kaldusid teemast kõrvale.

Intervjuudest selgus, et õpetajad on siiski avatud ja arengule suunatud, leides, et aktiivõppe meetodid rikastavad õpetamist, muudavad tunnid kaasahaaravaks ning toetavad professionaalset arengut, laiendades silmaringi ja arendades digioskusi. O1 ja O5 tõid esile, et aktiivõppe meetodid muudavad õpetamise huvitavamaks ja rikastavad nii õpetajat kui ka õpilasi (näited 19 ja 20). Meetodid aitavad õpetajatel paremini teemasid edasi anda ning pakkuda õpilastele kaasahaaravat õppimiskogemust. O6 peab aktiivõppe meetodite kasutamist oluliseks professionaalse arengu seisukohalt, mis avardab tema silmaringi ja tehnoloogilisi oskuseid (näide 25). O3 tunneb, et meetodite kasutamine suurendab õpetaja professionaalsust ja valmisolekut pidevalt areneda (näide 26).

(25) *Aktiivõppe kasutamine on avardanud ka minu enda silmaringi ja nõ arvutioskust. (O6)*

(26) *See kindlasti näitab õpetaja professionaalsust ja see tuleb töö käigus. Sa näed, et sul on päriselt nendest meetodite kasutamisest abi ning läbi selle areneb kindlasti ka meie professionaalsus. (O3)*

Aktiivõppe meetodite kasutamine toob õpetajatele nii eduelamusi kui ka pettumusi, sundides õpetajaid analüüsima, millised meetodid on tõhusad ja millised mitte. O2 toob esile, et katsetamine toob kaasa nii eduelamusi kui ka pettumusi (näide 27), samas kui O4 tunnistab, et meetodite rakendamine nõuab pidevat eneseanalüüsi, mis võib olla keeruline, kuid soodustab professionaalset kasvu (näide 28). Aktiivõppe meetodite kasutamine on toonud õpetajale nii eduelamusi kui ka pettumusi, sundides õpetajaid oma tegevusi analüüsima ja hindama, millised meetodid on tõhusad. Meetodite rakendamine nõuab pidevat eneseanalüüsi, mis võib olla keeruline, kuid aitab õpetajal professionaalselt kasvada.

(27) *Valitud aktiivõppe meetod ei pruugi töötada ühe klassiga, tegelikult sama meetod võib-olla teise klassiga töötab. (O2)*

(28) *Iseennast analüüsida on alati nii keeruline, kuid mõnes mõttes kindlasti mõjutavad õpetaja professionaalset arengut aktiivõppe meetodite kasutamine. (O4)*

Pedagoogide kogemuste põhjal on aktiivõppe meetodid teinud õpetamise huvitavaks ja interaktiivseks, aidates õpetajatel paremini kaasata õpilasi nagu O1 ja O2 seda esile tõid (näited 19 ja 20). O6 tõi esile, et tänu aktiivõppe meetoditele on tema enda silmaring ja digipädevused laienenud (näide 25). Näiteks digikeskkondades ülesannete lahendamisel saavad õpilased kiiret tagasisidet, mis motiveerib ja aitab neil oma vigu parandada. O3 peab aktiivõppe meetodite kasutamist tõhusaks professionaalsuse arendamise viisiks, kuna see aitab õpetajal paremini teemad õpilastele edasi anda ja arendab nende oskusi õppida iseseisvalt (näide 26).

Pedagoogide hinnangul on aktiivõppe meetodite rakendamise peamiseks väljakutseks aja puudus. O7 toob esile õppekäikude organiseerimine ajamahukuse (näide 29) ja O4 märgib, et meetodite rakendamine nõuab sageli töö koju viimist (näide 30).

(29) *Väga keerulisi väljakutseid ei meenu praegu. Õppekäikude organiseerimine nõuab rohkem aega ja kooskõlastamist. (O7)*

(30) *Aja leidmine – see on suurim väljakutse, /.../ et teinekord võtan koju kaasa töö. (O4)*

Pedagoogide arvates on rühmatööde korraldamisel väljakutseks õpilaste kaasamine ja sujuva koostöö tagamine. O7 tõstab esile keerukuse mitme-etapiliste ülesannete nagu toidu valmistamine suurte gruppidega (näide 31). O3 märgib, et grupitöös võivad mõned õpilased

jääda kõrvale, mistõttu peab õpetaja pidevalt jälgima ja juhendama, et kõik osaleksid aktiivselt (näide 32).

(31) *Rühmatöid õppeklassis on keeruline jälgida ja juhendada, kui õpilasi on rohkem, kui 9. (O7)*

(32) *Gruppidega töös võib tulla ette, et mõni õpilane ei suuda selle grupiga koostööd teha, tema jaoks on see keeruline ja ta jääb natukene kõrvale, et selles mõttes õpetaja peab kogu aeg jälgima seda protsessi. (O3)*

Pedagoogid näevad tehnoloogia kasutamisel aktiivõppes väljakutsena nii tehnilisi raskusi kui ka vajalike digioskuste omandamist. O6 rõhutab vajadust hoida end pidevalt kursis uute õpikeskkondadega (näide 33). O5 toob esile probleemi, mis tuleneb interneti või seadmete puudumisest (näide 34), samas kui O1 märgib, et digipädevuse puudulikkus ja tehniliste probleemide lahendamine nõuavad sageli palju aega (näide 35).

(33) *Suurim väljakutse on uuemate õpikeskkondadega, nende võimaluste paljususega enda kursis hoidmine. (O6)*

(34) *Neid internetimänge valmistada mulle väga ei meeldi, see võtab minult aega ja ma ei ole päris kindel, kuidas see siis toimib /.../ ja lastel ei ole alati neid seadmeid kohe võtta. (O5)*

(35) *Väljakutseid pakkuv on aja leidmine, et uutes programmides õppematerjale teha /.../ ja ka digipädevus on minu väljakutseks. (O1)*

Pedagoogid toovad esile, et aktiivõppe meetodite rakendamisel võib tekkida raskusi distsipliini hoidmisega tunnis ja õpilaste keskendumisega. O2 märgib, et osa õpilasi võib tundi mänguks pidada, mis mõjutab distsipliini (näide 36) ning O3 juhib tähelepanu ka nutiseadmete väärkasutusele (näide 32). O5 toob välja, et mõned meetodid, nagu laulmine, ei pruugi vanemate õpilaste seas sobivalt mõjuda, kuna nad võivad seda häbeneda (näide 37).

(36) *Kui me midagi mängime, siis kõik arvavad, et nüüd võib istuda, jalad nõaknalauale panna, et nüüd on selline vaba olemine ning fookus võib aeg-ajalt ära kaduda. (O2)*

(37) *Väikestele meeldib laulda, aga suurematele laulmine meetodina ei sobi, kuna noormehed häbenevad oma häält ja siis kuidagi laulmine nii hästi ei toimi, kuigi näiteks jõululaule laulavad kõik kõval häälel kaasa. (O5)*

Andmeanalüüsist nähtus, et aktiivõppe meetodite rakendamisel tuleb arvestada klassi eripäradega. O2 märkis, et mitte kõik meetodid ei sobi kõikidele klassidele, kuna osa õpilasi ei pruugi valmis olla suuremat pingutust nõudvateks tegevusteks, mis võib tekitada

frustratsiooni (näide 27). O3 toob esile, et arvutiklassis töötades võivad õpilased kaotada fookuse, mis vähendab õppetöö tõhusust (näide 38).

(38) *Kui arvutiklassis on mingi rühmaga töö, siis see alati ei õnnestu, õpilane lihtsalt kaotab fookuse. (O3)*

Häädemeeste Keskkooli pedagoogide hoiakud aktiivõppe meetodite kohta on üldiselt positiivsed, kuid nad toovad esile ka väljakutseid, nagu aja ja digivahendite puudus, rühmatööde keerukus kui ka distsipliini hoidmine tunnis. Samas arvati seda, et aktiivõppe meetodite kasutamine rikastab õpetamist, aitab neil professionaalselt kasvada ning arendab digioskusi ja valmidust pidevaks arenguks.

Aktiivõppe meetodite roll pedagoogide professionaalses arengus

Fookusgruupiintervjuust selgus, et Häädemeeste Keskkooli õpetajate jaoks tähendab pedagoogide professionaalne areng pidevat tahet areneda ja uusi teadmisi omandada. Nad rõhutavad, et professionaalsus kujuneb nii igapäevase töö käigus kui ka koolitustel osaledes. Oluline on olla kursis uute arengutega ja pidevalt õppida. Samuti toovad nad esile kolleegide toetuse ja selle positiivse mõju professionaalsele kasvule. Õpetajate sõnul mängivad aktiivõppemeetodid olulist rolli nende professionaalses arengus. Rühmatööde käigus avalduvad õpilaste isikuomadused, mis aitab õpetajatel oma õpilasi paremini tundma õppida ning see omakorda aitab õpetajatel õpetamist kohandada vastavalt õpilaste vajadustele. Samuti toetab see digipädevuste arengut nii õpetajate kui ka õpilaste seas, kuna kasutatakse erinevaid veebikeskkondi. Aktiivõppe meetodid mitmekesistavad tunde ja muudavad õpetamise huvitavamaks ka õpetajate jaoks, pakkudes võimalust pidevalt mõelda, kuidas õpilasteni paremini jõuda ja oma õpetamise meetodeid kaasajastada. Need meetodid arendavad õpetajate vaatevälja, lisades uusi teadmisi ja ideid õppetöö mitmekesistamiseks ja tundide ettevalmistamiseks.

Eelmistes kategooriates avaldus aktiivõppe meetodite roll professionaalses arengus järgmistel viisidel: õpetamise mitmekesisemaks muutmine; pideva arengu soodustamine läbi katsetamise ja koolitustel osalemise; silmaringi avardamine ja digipädevuste arendamine. O5 arvates on professionaalne areng toimunud aastate jooksul tänu erinevatele koolitustele ja uute meetodite õppimisele (näide 39).

(39) *Ma olen tõesti palju koolitustel käinud ja saanud hästi palju häid mõtteid, nii et ma arvan, et see on nagu hästi mõjunud minu professionaalsele arengule. (O5)*

Õpetajad hindavad enesetäiendamist koolituste, kolleegide kogemuste jagamise ja rahvusvaheliste projektide kaudu, mis aitavad laiendada nende teadmisi ja täiustada

õpetamisvõtteid. Nad väärtustavad ka suviseid lähetusi, aineühenduste õppepäevi ja internetipõhiseid kursuseid, mis pakuvad uusi tööriistu ja ideid õpetamiseks.

Häädemeeste keskkooli pedagoogide arvates mõjutavad aktiivõppe meetodid professionaalset arengut, kuna need nõuavad eneseanalüüsi ja uute meetodite katsetamist, mis on küll keeruline, kuid vajalik.

Kooli juhtkonna ja kolleegide toetus

Andmeanalüüsist selgus, et pedagoogide kogemuses annab kooli juhtkond õpetajatele vabad käed aktiivõppe meetodite rakendamisel, võimaldades neil ise meetodeid välja mõelda, valida ja proovida (näide 39). Samuti toetatakse õpetajate enesetäiendamist, pakkudes kursuseid jt koolitusi. O4 toob esile juhtkonna toetuse õpetajate enesetäiendamiseks näiteks kursuste kaudu (näide 40).

(39) Kooli juhtkond on andnud vaba käed aktiivõppe meetodite valimiseks ja katsetamiseks. (O1)

(40) Mulle tundub, et järjest rohkem nagu õpetajaid hakkab aktiivõppe meetodeid kasutama ning kooli juhtkond on väga aktiivõppe meetodeid soosiv ja toetab ka kursustel käimist. (O4)

Kooli juhtkond on märganud aktiivõppe meetodite kasutamist ja andnud selle kohta positiivset tagasisidet. O5 arvates on kooli juhtkond märganud aktiivõppe meetodite kasutamist ja andnud selle kohta positiivset tagasisidet (näide 41).

(41) Ma püüan olla aktiivne aktiivõppe meetodite kasutaja ja vestlusest juhtkonnaga ma olen aru saanud, et nad ikka rõhutavad aktiivõppe meetodite kasutamise olulisust ja nad on märganud, et ma teen neid aktiivõppe meetodeid päris palju ning saan kiita selle eest – ühesõnaga toetus on olemas. (O5)

Kooli haridustehnoloog ja kolleegid toetavad aktiivõppe meetodite rakendamist, jagades ideid ja häid praktikaid, mis rikastavad õpetajate professionaalset arengut. Kolleegide kogemustest õppimine ja nende toetuse kaudu saavad õpetajad uusi nippe oma tundidesse. Samuti jagavad kolleegid ideid ja meetodeid näiteks O5 arvates avaldub kolleegide toetus läbi kogemuste jagamise (näide 42). O6 arvates õpetaja õpib kolleegide kogemustest ja nii saab ka kasulikke nippe enda tundidesse (näide 43).

(42) Kolleegid toetavad aktiivõppe meetodite rakendamist ideid jagades ning meie kooli haridustehnoloog koolitab meid selles vallas hästi palju ja jagab juhtnööre. (O5)

(43) *Juhtkond toetab igati, kolleegid on vastutulelikud - olen teistelt palju õppinud.*

(O6)

Aktiivõppe meetodid mängivad Hädameeste Keskkooli õpetajate professionaalses arengus olulist rolli, kuna need pakuvad võimalusi enesetäiendamiseks, uute ideede ja tööriistade omandamiseks ning digipädevuste arendamiseks. Kooli juhtkond ja kolleegid toetavad aktiivõppe meetodite rakendamist ning pakuvad vajalikku tuge ja tagasisidet.

ARUTELU JA KOKKUVÕTE

Aktiivõppe meetodite rakendamine on kaasaegse hariduse lahutamatu osa, pakkudes võimalusi õppetöö elavdamiseks ja õpilaste kaasamise suurendamiseks (Baum-Valgma & Šmõreitšik, 2010). Seminaritöö tulemustest selgus, et pedagoogide seas on aktiivõppe meetodite kasutamisel mitmeid positiivseid aspekte, kuid ka olulisi väljakutseid, mis mõjutavad nii õpetajate kui ka õpilaste arengut. Bonwell ja Eison (1991) rõhutavad, et aktiivõppe soodustab teadmiste sügavam omandamist ja õpilaste osalust. See oli kooskõlas ka minu seminaritöös osalevate õpetajate arvamustega, kes tõid esile aktiivõppe kasulikkuse õpilaste kaasamisel ja tunni distsipliini tõstmisel.

Pedagoogide professionaalset arengut toetavad aktiivõppe meetodid, aidates õpetajatel laiendada oma teadmiste baasi ning täiustada nii tehnilisi kui ka ainealaseid oskuseid (Krull et al., 2013). Uuringus osalenud pedagoogid rõhutasid samuti kolleegide ja juhtkonna toetuse olulisust, mis aitab õpetajatel ületada keerukusi meetodite rakendamisel. Pedagoogid tõid esile haridustehnoloogi rolli lahenduste leidmisel, mis viitab ka õpetajate vahelisele koostöö tähtsusele professionaalses arengus.

Väljakutsed Hädameeste Keskkooli pedagoogide kogemustes on aktiivõppe meetodite puhul seotud nii aja- kui ka ressursimahukusega. Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutuse (kuupäev puudub) andmetel nõuab digivahendite kasutamine õpetajalt head tehnilist ettevalmistust ja valmisolekut lahendada ootamatuid tehnilisi probleeme. Tulemustest selgus, et tihti tuleb õppetööks ettevalmistamine teha väljaspool tööaega, mis võib põhjustada ülekoormust. Samas kinnitab Laherand (2008), et õpetaja professionaalne areng toimub sageli just uute meetodite ja väljakutsete lahendamise kaudu. Uurijana saan sellest järeldada, et aktiivõppe meetodid on õpetaja professionaalse arengu seisukohalt olulised, kuna need nõuavad pidevat eneseanalüüsi ja uute väljakutsete lahendamist. Kuigi meetodite rakendamine võib suurendada töökoormust, soodustab see õpetaja arengut nagu viitab ka Laherand (2008).

Seminaritöö teoreetiline raamistik toetab ka seminaritöö tulemusi, mis viitavad aktiivõppe meetodite mitmekülgsel mõjule. Kagan (1992) kirjeldab, kuidas õpetaja uskumused ja valmisolek meetodite kasutamiseks võivad oluliselt mõjutada õppetöö tulemuslikkust. Seminaritöö tulemustest ilmnes, et aktiivõppe meetodid ärgitavad pedagooge reflekteerima, mida kinnitavad ka Fives ja Buehl (2021).

Kokkuvõttes seminaritöö tulemused näitavad, et aktiivõppe meetodid pakuvad õpetajatele võimalusi professionaalseks ja isiklikuks arenguks. Kuigi meetodite rakendamine on aeganõudev ja võib tekitada raskusi, rõhutavad pedagoogid nende rikastavat mõju õppeprotsessile. Nagu Lambert ja McCombs (1998) kirjeldavad, et õpetaja roll kaasaegses hariduses on rohkem suunatud õpilaste kaasamisele ja nende õppimise toetamisele, mis vastab ka seminaritöö tulemustele. Seetõttu on oluline jätkata õpetajate toetamist ja koolitamist, et soodustada aktiivõppe meetodite rakendamist laiemas ulatuses.

Uuring keskendus ainult Häädemeeste Keskkooli pedagoogidele, mistõttu ei saa seminaritöö tulemusi otseselt kasutada teiste koolide kontekstis. Uuringu piiranguks võib olla ka uuringus osalejate suhted uuringu autoriga. Edasiseks uurimisvõimaluseks on uurida aktiivõppe meetodite rolli pedagoogide professionaalses arengus mitmekesisema valimiga hõlmates selleks erinevaid koole, regioonide või haridustasemeid. Samuti on üheks edasiseks uurimisvõimaluseks pikemaajalise aktiivõppe meetodite rolli mõju pedagoogide professionaalsele arengule uurimine.

Tänuõnad

Täna kõiki fookusgruupiintervjuus ja üks-ühele intervjuudes osalejaid, kes jagasid oma kogemusi. Nende panus on olnud hindamatu, võimaldades põhjalikumalt mõista pedagoogide aktiivõppe meetodite rakendamist, nende hoiakuid ja kogemusi ning nende professionaalset arengut.

KASUTATUD ALLIKAD

Baum-Valgma, T. & Šmõreitšik, A. (2010). Aktiivõppe võtted eesti keele ja kultuuri õpetamiseks kutseõppeasutuses.

<https://www.google.com/url?q=https://www.digar.ee/arhiiv/et/download/119306&sa=D&source=docs&ust=1713861257843732&usg=AOvVaw2J3A6dcT-Myg2l96E3JChp>

Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). Active Learning: Creating Excitement in the Classroom. ASHE-ERIC Higher Education Report, Washington DC: School of Education and Human Development, George Washington University.

Fives, H., & Buehl, M. M. (2012). Spring cleaning for the “messy” construct of teachers’ beliefs: What are they? Which have been examined? What can they tell us? In K. R. Harris, S. Graham, T. Urdan, S. Graham, J. M. Royer, & M. Zeidner (Eds.), *APA educational psychology handbook, Vol. 2. Individual differences and cultural and contextual factors* (pp. 471–499). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/13274-019>

Haridus- ja Teadusministeerium. (2023).
<https://www.hm.ee/uldharidus-ja-noored/opetaja-koolijuht-ja-kooli-pidaja>

Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus. (Kuupäev puudub).
<https://tulevikuopetaja.edu.ee/moodul-i/tutvu-mooduli-teemade-ja-oppematerjalidega/moodul-iiaktiivope/>

Kagan, D.M. (1992). Implications of Research on Teacher Belief. *Educational Psychologist*, 27, 65-90. http://dx.doi.org/10.1207/s15326985ep2701_6

Krull, E., Leijen, Ä., Lepik, M., Mikk, J., Talts, L., Õun T. (2013). Õpetajate professionaalne areng ja selle toetamine.
<https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://www.digar.ee/arhiiv/en/download/120010&ved=2ahUKEwiEosfl6teFAXXbDRAIHAKaBOoQFnoECA4QAQ&usg=AOvVaw0nPB1MxO5Y8a-DxPp0loMQ>

Laherand, M.-L.. (2008). *Kvalitatiivne uurimisviis*. Tallinn: M.-L. Laherand.

Lambert, N. M., & McCombs, B. L. (Eds.). (1998). *How students learn: Reforming schools through learner-centered education*. American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/10258-000>

Leuhin, I. & Kärberg, A. (2005). Aktiivõppe meetodite kasutamine – noore õpetaja edu võti. <https://kirilane.ee/txt/lugu7.pdf>

Mayer, R.E. (2003) *Learning and Instruction*. Prentice Hall, Upper Saddle River. https://www.researchgate.net/publication/262141269_Learning_and_Instruction

Olev, A., & Alumäe, T. (2022). *Estonian Speech Recognition and Transcription Editing Service*. Baltic J. Modern Computing, Vol. 10 (2022), No. 3, pp. 409–421 <https://doi.org/10.22364/bjmc.2022.10.3.14>

OpenAI. (2024). ChatGPT [Suur keelemudel]. <https://chatgpt.com>

Pajares, M. F. (1992). Teachers' beliefs and educational research: Cleaning up a messy construct. *Review of Educational Research*, 62(3), 307–332. <https://doi.org/10.2307/1170741>

LISA1 ÜLEVAADE VALIMIST

Tabel 1. Ülevaade intervjuul ja fookusgruupiintervjuul osalejatest

Intervjuu tüüp (FG=Fookusgruupiintervjuu, IN=intervjuu)	Osaleja	Õpetamiskogemus	Õpetatavad õppeained
FG	O1	39	matemaatika, füüsika
FG	O2	33	algklassiõpetaja
FG, IN	O3	49	algklassiõpetaja
FG	O4	9	algklassiõpetaja
FG, IN	O5	35	inglise keel
FG, IN	O6	49	kunstiõpetus, inimeseõpetus
IN	O7	38	käsitöö ja kodundus
FG, IN	O8	18	inimeseõpetus
FG	O9	25	eesti keel ja kirjandus
IN	O10	4	eesti keel ja kirjandus
FG	O11	7	vene keel
FG	O12	25	logopeed
FG	O13	11	bioloogia

FG	O14	46	geograafia ja bioloogia
FG	O15	4	ettevõtlusõpetus

LISA2. INTERVJU KÜSIMUSED

Aktiivõppe meetodite tähendus

1. Kuidas defineerite aktiivõppe meetodeid?
2. Mis ajendas teid kasutama aktiivõppe meetodeid oma õpetamispraktikas?
3. Milline on olnud teie ja teie õpilaste tagasiside nende meetodite kohta, kui te olete neid kasutanud?

Aktiivõppe meetodid praktikas

1. Milliseid aktiivõppe meetodeid teie igapäevases õpetamistöös kõige sagedamini kasutate?
2. Kuidas te valite konkreetsed aktiivõppe meetodeid oma tundides?
3. Kuidas toetab kooli juhtkond ja kolleegid aktiivõppe meetodite rakendamist?
(Koolikultuur mõjutajana)

Aktiivõppe meetodite väljakutsed

1. Millised on (olnud) suurimad väljakutsed aktiivõppe meetodite kasutamisel?
2. Kuidas te lahendate neid väljakutseid?

Aktiivõppe meetodite roll pedagoogide professionaalse arengus

1. Kuidas on aktiivõppe meetodite kasutamine aidanud kaasa teie professionaalsele arengule pedagoogina?
2. Milliseid enesetäiendamisevõimalusi olete kasutanud, et rikastada aktiivõppe meetodite tööriistakasti?
3. Milline on teie arvates aktiivõppe meetodite roll õpilaste kaasatuse ja motiveerituse suurendamisel?

LISA3. INTERVJUU KÜSIMUSTE JAOTUMINE UURIMISKÜSIMUSTE ALLA

Tabel 2. Fookusgruupiintervjuu ja intervjuu küsimuste jaotumine uurimisküsimuste alla.

Allikas: autori erakogu

Uurimisküsimus	Kuidas rakendavad Häädemeeste Keskkooli pedagoogid aktiivõppe meetodeid oma igapäevases õpetamispraktikas ?	Millised on pedagoogide hoiakud, kogemused ja väljakutsed selles protsessis?	Milline on aktiivõppe meetodite kasutamise roll Häädemeeste Keskkooli pedagoogide professionaalses arengus?
Fookusgruupi- intervjuu küsimused	Kuidas Häädemeeste Keskkooli pedagoogid rakendavad aktiivõppe meetodeid oma igapäevases õpetamispraktikas?	Millised on Häädemeeste Keskkooli pedagoogide hoiakud, kogemused ja väljakutsed aktiivõppe meetodite rakendamisel?	Mida kujutab endast pedagoogide professionaalne areng Häädemeeste Keskkooli pedagoogide jaoks?
			Milline on aktiivõppe meetodite kasutamise roll Häädemeeste Keskkooli pedagoogide professionaalses arengus?

Intervjuu küsimused	Aktiivõppe meetodite tähendus	Kogemused	Kuidas on aktiivõppe meetodite kasutamine aidanud kaasa teie professionaalsele arengule pedagoogina?
	Kuidas defineerite aktiivõppe meetodeid?	Kuidas te valite konkreetsed aktiivõppe meetodeid oma tundides?	Milliseid enesetäiendamisevõimalusi olete kasutanud, et rikastada aktiivõppe meetodite tööriistakasti?
	Mis ajendas teid kasutama aktiivõppe meetodeid oma õpetamispraktikas?	Mis ajendas teid kasutama aktiivõppe meetodeid oma õpetamispraktikas?	Milline on teie arvates aktiivõppe meetodite roll õpilaste kaasatuse ja motiveerituse suurendamisel?
	Milline on olnud teie ja teie õpilaste tagasiside nende meetodite kohta, kui te olete neid kasutanud?	Milline on olnud teie ja teie õpilaste tagasiside nende meetodite kohta, kui te olete neid kasutanud?	
		Kuidas toetab kooli juhtkond ja kolleegid aktiivõppe meetodite	

		rakendamist? (Koolikultuur mõjutajana)	
	Aktiivõppe meetodid praktikas	Hoiakud	
	Milliseid aktiivõppe meetodeid teie igapäevases õpetamistöös kõige sagedamini kasutate?	Milliseid aktiivõppe meetodeid teie igapäevases õpetamistöös kõige sagedamini kasutate?	
	Kuidas te valite konkreetsed aktiivõppe meetodeid oma tundides?	Kuidas te valite konkreetsed aktiivõppe meetodeid oma tundides?	
	Kuidas toetab kooli juhtkond ja kolleegid aktiivõppe meetodite rakendamist? (Koolikultuur mõjutajana)	Kuidas toetab kooli juhtkond ja kolleegid aktiivõppe meetodite rakendamist? (Koolikultuur mõjutajana)	
		Aktiivõppe meetodite väljakutsed	
		Millised on (olnud) suurimad väljakutsed	

		aktiivõppe meetodite kasutamisel?	
		Kuidas te lahendate neid väljakutseid?	